

Plan för att motverka kränkande behandling diskriminering och trakasserier

Förskoleområde 2

Förskoleverksamheter som omfattas av planen:

Enebacken, Sätöfta och Tjärnebo

År: 2024

Innehåll

1 Grunduppgifter	2
Vår vision	2
Barnens delaktighet	2
Vårdnadshavarnas delaktighet	2
Pedagogernas delaktighet	2
Förankring av planen	3
2 Resultat av det systematiska arbetet med fjolårets plan.	3
Resultat av utvärderingen av föregående plan	3
3 Främjande insatser	4
Bemötande och förhållningssätt	4
Inflytande och delaktighet	5
3 Kartläggning och analys	6
Kartläggningsmetoder	6
Riskområden	6
Områden som berörs i kartläggningen	7
4 Förebyggande åtgärder	7
Tillsyn i alla miljöer	8
Värdegrundsarbete	9
5 Aktiva åtgärder mot diskriminering	10
Kartläggning och analys	10
Åtgärder	11
6 Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkande behandling eller trakasserier av vuxen eller av annat barn	13

1 Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för att planen arbetas med systematiskt

Rektor, biträdande rektor, likabehandlingsplansgrupp samt all pedagogisk personal

Vår vision

Planen tar sitt ursprung i förskolans grundläggande värdegrund och uppdrag. På förskolan vill vi att alla ska känna sig välkomna till en lustfylld och trygg verksamhet. Förskolan ska vara en plats som genomsyras av lek, utforskande och tillitsfulla relationer där alla röster är lika värdefulla för att förhindra diskriminering och kränkande behandling. Alla barn ska känna inflytande, delaktighet, betydelsefullhet, tillhörighet oavsett kön, ursprung, funktionshinder, religiös tillhörighet, ålder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck. Ingen ska behöva utsättas för diskriminering eller kränkande behandling.

Planen gäller från

2024-02-12

Planen gäller till

2025-02-11

Barnens delaktighet

Alla delar av verksamheten ska utgå ifrån barnen och aktuella styrdokument. Barnen ska ha inflytande och vara delaktiga i det systematiska och främjande likabehandlingsarbetet genom bland annat lek, projekt, teater/rollspel, böcker, musik, samtal, reflektioner, skapande etcetera i vår verksamhet. Alla barns tankar och reflektioner ska göras hörda i verksamheten. Barnen ska ges tid, redskap och uppmuntran som stöd för varje barns utveckling.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att vara del i utvärdering och skapande av plan genom vårdnadshavarmöten, utvecklingssamtal, förskoleråd och daglig dialog. Plattformen Infomentor ger också vårdnadshavarna möjlighet att följa avdelningarnas projekt och löpande arbeten och aktiviteter. Plan för att motverka diskriminering och kränkande behandling läggs ut på förskolans hemsida, för vårdnadshavare och övriga intressenters tillgång.

Pedagogernas delaktighet

Det är varje pedagogs ansvar att vara delaktig i likabehandlingsarbetet, att utvecklas kring arbetet samt att arbeta främjande och systematiskt. Genom att planen följs och diskuteras aktivt i arbetslagen, vid arbetsplatsmöten samt reflektionstillfällen ska den vara det ett levande dokument i det vardagliga arbetet. Likabehandlingsgruppen ska tillsammans med arbetslagen och rektor utvärdera, följa upp och utarbeta en ny plan varje år.

Förankring av planen

Planen förankras genom pedagogernas arbete med lek, projekt, teater/rollspel, böcker, musik, samtal, reflektioner, skapande kopplat till våra styrdokument. Detta görs genom att barnens tankar och reflektioner lyfts och blir hörda i verksamheten. Information om planen förmedlas även på förskoleråd och vårdnadshavarmöten, för vårdnadshavarnas möjlighet att ta del av densamma.

2 Resultat av det systematiska arbetet med fjolårets plan.

Resultat av utvärderingen av föregående plan

Främjande insatser

Det finns en medvetenhet om vikten av att ha ett aktivt värdegrundsarbete. Fokus har huvudsakligen legat på relationer emellan barn och vuxen/barn, att minimera stress genom att dela upp barnen och vuxna i mindre grupper och att låta barnen påverka situationer i de fall det är möjligt och om inte ge tydliga förklaringar till varför det inte går. Fokus läggs på att prata MED och inte TILL barnen samt vikten av att bemöta och stödja varje barn som en egen individ.

Pedagogiska diskussioner har fortsatt under läsåret kring vuxnas relation till och bemötande gentemot barn. I arbetet med barnen har stöd till stor del tagits i "kompisböckerna" (material kring barnkonventionen) samt från materialet "Stopp min kropp". Samarbetsövningar och rollekar har varit en metod som i barngrupperna. En del arbetslag och barngrupperna har medvetet arbetat med drama för att synliggöra och föra dialog kring uppkomna och fabricerade situationer. Arbetet har till stor del även innefattat att lyfta olikheter och se det som en tillgång.

Åtgärder

Ett aktivt arbete kring de fysiska lärmiljöerna sker löpande där det synliggörs och utvecklas ett gemensamt förhållningssätt och samarbete kring tillsyn av alla barn i alla miljöer. En medvetenhet har skett kring synliggörandet av olikheter som en tillgång i alla barngrupper.

Årets plan ska utvärderas senast

2024-01-19

Hur årets plan ska utvärderas

Plan mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas i form av observationer (trygghetsobservation), vårdnadshavardialog samt vid reflektionstillfällen och arbetsplatsträffar. Alla har möjlighet att vara delaktiga. ALLA pedagoger har ett ansvar att vara delaktiga.

Utvärderingen sammanställs av utsedd grupp för likabehandlingsarbetet, biträdande rektor och rektor.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Alla pedagoger, biträdande rektor, rektor samt utsedd grupp för likabehandlingsarbetet som har ett särskilt ansvar.

3 Främjande insatser

Bemötande och förhållningssätt

Barnsyn och pedagogiskt förhållningssätt

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla barn ska få möjlighet att bli bemötta likvärdigt, utifrån sina förutsättningar.
- Alla vuxna har ett förhållningssätt som innebär att prata MED alla, istället för TILL/OM. En vaksamhet ska finnas där det aldrig samtalas om barn i deras närhet.
- Alla vuxna som arbetar på förskolan tar ansvar för att arbeta mot ett enhetligt bemötande.
- All personal ska känna sig stärkta i att kunna reagera och agera kring situationer som kan upplevas som kränkande utifrån barnets eller kollegors upplevelse av situationen.
- Målet följs kontinuerligt upp inom arbetslaget med hjälp av SKA-mall samt genom dialog och reflektion tillsammans i och med arbetslagen.
- Även medarbetarsamtal är ett forum för dialog utifrån varje medarbetares förhållningssätt och bemötande.

Insats

- All personal erbjuds handledning och deltagande i fortbildning för fördjupade kunskaper kring barnsyn och alla barns rätt till stöd. Dialog och erfarenhetsutbyte kring vuxnas agerande som förebilder.
- Arbete med kollegialt utbyte och lärande samt träning i situationer och "dilemma-frågor" kring svåra samtal och situationer, för att stärka trygghet i professionen.
- Erfarenhetsutbyte för personal på pedagogiska kvällar och verksamhetsutvecklingsdagar.
- Arbeta för att vårdnadshavarna ska få förståelse för i vilka forum/situationer det är lämpligt att samtala om barnen.

Ansvarig

Rektor, bitr rektor samt alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Löpande

Inflytande och delaktighet

Öka barns inflytande och delaktighet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Barngruppsstorlek balanseras i varierande storlek och i mindre grupper över hela dagen.
- Barnen erbjuds möjligheter/förutsättningar där situationer som innebär längre väntan eller ökad stress minimeras under hela dagen
- Arbeta för att skapa ett reellt inflytande hos barnen. Reellt inflytande innebär att det är verkligt och påtagligt, att barnen har möjlighet att påverka i för dem meningsfulla sammanhang och känna att deras tankar blir hörda och respekterade men att det måste tas hänsyn till gruppen.
- Skapa möjligheter för barns delaktighet i reflektioner och i uppföljning kring kränkande behandling och diskriminering.
- Synliggöra barns positiva egenskaper för både andra barn och vårdnadshavare.
- Utvärdering sker löpande via arbetslagsreflektioner i det systematiska kvalitetsarbetet.

Insatser

- Alla pedagoger ansvarar för att skapa flexibilitet i barngruppsindelning genom att dela upp sig och barnen i mindre grupper utifrån den stora barngruppsstillhörigheten.
- Alla pedagoger tar ett ansvar för att balansera antalet barn vid rutinsituationer som tex in- och utgång, på/avklädning, matsituationer och toaletsituationer för, att minska risk för ett stort antal barn vid samma aktivitet samtidigt.
- Skapa rutiner för reflektioner med barnen i det dagliga verksamhetsarbetet.
- Skapa rutiner för verkställande av barnråd på alla förskolor (barn 3-5 år), för att utveckla barns förståelse för demokrati och inflytande.
- Arbeta för en lyhördhet inför barnens tankar och åsikter och ha ett tillåtande klimat med ansvar för den gemensamma gruppen.
- Erfarenhetsutbyte för personal på pedagogiska kvällar, tvärgrupper och verksamhetsutvecklingsdagar där pedagogerna är reflekterande kring möjliga upplägg och kritiskt granskande i barnets reella inflytande.
- Ha dokumentationerna tillgängliga för barn och vårdnadshavare i den dagliga verksamheten och via InfoMentor, där barns tankar och uttryck synliggörs. Barnen ska ges tillgång till det de varit med om i verksamhetens projekt och vara delaktiga i valet av bilder som sätts upp på avdelningen för att det ska bli meningsfulla sammanhang för dem.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart Löpande

3 Kartläggning och analys

Kartläggningsmetoder

Observationer i barngruppsmiljöerna av pedagogisk personal

Diskussioner och reflektioner i personalgruppen.

Samverkan med vårdnadshavare

Dialog med vårdnadshavare har förts löpande och vid vårdnadshavarmöten kring upplevda riskområden och situationer som uppstått.

Hur barn och vårdnadshavare har involverats i kartläggningen

I samtal i de olika grupperna har barnen fått beskriva och föra fram sina tankar om i vilka olika miljöer och situationer, både inne och ute, där det kan inträffa händelser som de upplever som obehagliga. En del vårdnadshavare har via kontakt med pedagoger eller rektor/bitr rektor förmedlat uppmärksammade risker, dialog har förts med vårdnadshavare på förskoleråd.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Observationer i barngruppsmiljöerna av pedagogisk personal.

Diskussioner och reflektioner inom personalgruppen, avdelningsmässigt, för förmedlande till representanter i utsedd grupp för likabehandlingsarbetet.

Riskområden

Uppmärksammade riskområden för kränkande situationer:

Risken för kränkning barn mot barn upplevs större i vissa utrymmen/områden på förskolan. Det handlar framför allt om situationer där vuxna inte befinner sig i den absoluta närheten, där ytor inte överblickas fullt ut samt i de icke pedagogstyrda aktiviteterna både i innemiljöerna och i utemiljöerna. Toalettsituationer lyfts av barnen som obehagliga, med hänvisning till att barn inte får vara ifred. Det ska alltid finnas vuxna med tillsyn i de utrymmen och ytor där barn befinner sig, med uppgift att hålla uppsikt och så långt det är möjligt arbeta preventivt.

I trängda och stressade situationer och när stora barngrupper rör sig inom en mindre yta är riskerna för kränkningar större, både i situationer barn-barn och vuxen-barn, liksom i större barngrupper med svårare möjlighet till överblick.

Vid på- och avklädning i kapprum, bakom förråd och i buskage på förskolegårdarna, i buskage vid lek utanför förskolans gård, bakom och inne i lekstugor.

Pedagogers bemötande av barn i olika situationer såsom mat, påklädning, toalettbesök/blöjbyte (tillrättavisningar) samt pedagogernas och vårdnadshavarnas förhållningssätt kring hur man samtalar om barn i barns närvaro.

Tydliga riskzoner som uppmärksammats på förskolorna:

Rum/miljöer utan vuxennärvaro, framför allt toaletterna men också avskilda vrår i utemiljön. Observera vikten av att skapa avskildhet för enskilda barn vid toalettsituationen och att skapa förståelse hos barnen kring vikten av att visa respekt för sina kamrater i dessa situationer.

Påklädningssituation - kan skapa stress om alla är i utrymmet samtidigt. Dessa förutsättningar kan resultera i situationer där barn kan ställas inför kränkande situationer.

Specifika risksituationer/miljöer:

Lekstugor/hyddor/Kojor/mörkertält

Köer/led (ex vid grindar)

Aktiviteter som många barn samlas kring

Toalettbesök/handtvätt

Blöjbyten

Rutschkanor/klätterställningar

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling och diskriminering kring områdena Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

4 Förebyggande åtgärder

Kring två av områdena som uppmärksammats i kartläggningen, tillsyn i alla miljöer samt behov av arbete med barns förhållningssätt gentemot varandra, har förebyggande åtgärder tagits fram. Övriga områden möts upp i det främjande arbetet.

Se nästkommande sidor.

Tillsyn i alla miljöer

Översikt personalfördelning och rumsanvändning

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Alla förskolans miljöer ska vara riskinventerade och säkra för barnen att vistas i hela dagen utifrån risker för kränkningar.
- Inventering görs återkommande av miljöer och personalens placering i dessa.
- Utomhusmiljön ska vara riskinventerad och säker för barnen att vistas i utifrån risker för kränkningar. Personalens ska vara fördelad över ytan för att kunna överblicka hela utemiljön.
- Daglig uppföljning och utvärdering görs av vilka lokaler som barnen kan ha tillgång till utifrån tillsynsansvar.
- Uppföljning och utvärdering sker fortlöpande i arbetslag, barngrupp och på arbetsplatsträff med rektor/biträdande rektor.

Åtgärd

- I alla utrymmen/miljöer som används i förskolans verksamhet ska det finnas närvarande pedagoger för att överblicka, förebygga och uppmärksamma kränkningar.
- Riskinventering för behov av åtgärder görs återkommande av pedagogerna kring skymda och oroande miljöer.
- Observationer görs återkommande av pedagogerna kring barns lek och miljöer.
- Diskussioner och reflektioner förs kring tillsyn för att skapa samsyn på förskolorna. Dessa diskussioner och reflektioner kommer att äga rum vid utvecklingsdagar, arbetsplatsträffar, arbetslagsreflektioner samt andra diskussionsforum.

Motivering till åtgärd

- Det framgår i kartläggning att det är som störst risk för kränkningar gentemot barn i situationer/rum/miljöer utan vuxennärvaro, där pedagoger inte är direkt närvarande eller har uppsikt. Riskerna kan därmed minskas genom ett gemensamt fokus på vilka miljöer som riskerar brist på tillsyn och ett gemensamt ansvarstagande för att personal fördelar sig över de ytor/miljöer där barnen befinner sig.

Ansvarig

Alla pedagoger samt rektor, bitr rektor

Datum när det ska vara klart

Löpande

Värdegrundsarbete

Barns bemötande och respekt gentemot varandra

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

- Barn ska bemöta varandra med respekt i alla situationer.
- Barn ska utveckla förståelse och empati för andras upplevelser och känslor.

Åtgärd

- Alla pedagoger ska arbeta med att, för barnen, synliggöra olika upplevelser som kan uppkomma i olika situationer, genom tex barnböcker där boksamtal förs eller genom dramaövningar som visar på olika situationer, där samtal kan föras och lösningar tas fram tillsammans med barnen.
- Pedagogerna ska på respektive avdelning samverka med barnen kring lämpliga regler.
- Alla pedagoger ska specifikt arbeta kring toalettsituationerna med barnen, samtal kring regler och framtagande av lösningar för att markera att det är upptaget på toaletten.
- Alla pedagoger tar ansvar för att balansera antalet barn vid rutinsituationer som tex in- och utgång, på/avklädning, matsituationer och toalettsituationer för att minska risk för ett stort antal barn vid samma aktivitet samtidigt.
- Vårdnadshavare informeras och vägleds kring förskolans arbete med barnens förhållningssätt och bemötande gentemot varandra för att möjliggöra ett gemensamt förhållningssätt och stöd till varje barn.

Motivering till åtgärd

- Det framgår i kartläggning att många barn upplever obehag kring toalettsituationer och att det knuffas en del i skymda eller trängda situationer med många barn samlade i samma aktivitet eller på samma plats/rum samt när barnen ställs i situationer som innebär väntan eller köbildning. Detta ökar risken för att situationer blir stressande för barnen och de vuxna varpå risk för kränkande situationer ökar.
- Det framgår i kartläggning att en del vårdnadshavare påpekar för sina barn att de har rätt att slå och/eller slå tillbaks på kamrater som agerat mot dem genom att säga något dumt, ta saker från dem eller agerat fysiskt mot dem.

Ansvarig

Alla pedagoger

Datum när det ska vara klart

Löpande

5 Aktiva åtgärder mot diskriminering

Diskriminering är att någon missgynnas eller kränks mot bakgrund av en eller flera av diskrimineringsgrunderna. Diskrimineringsgrunderna är: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder. Förskoleområdet har gjort en undersökning och analys av verksamheten, utifrån respektive diskrimineringsgrund, och utifrån detta dragit slutsatser om vilka risker för diskriminering och hinder mot likabehandling som finns samt hur vi ska arbeta för att förebygga dessa och främja likabehandling.

Kartläggning och analys

Kön: Barn uttrycker ibland kommentarer om klädsel, längd på hår osv. Detta kan förekomma på alla platser, stängda rum, kapprum osv. Det kan vara så att personal ibland, omedvetet, kan ha lägre tolerans gentemot flickor och pojkar i olika situationer som tex skador med gråt som följd eller högljudda lekar. Många filmer och sagor har stereotypa roller där ex pojkar är hjältar.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck: Barn benämns i grupp och enskilt ibland som pojke/flicka.

Religion eller annan trosuppfattning: Det finns på en del av förskolorna få familjer och personal med olika religioner vilket skapar få upplevelser av mångfald för barnen och mycket liten erfarenhet hos personalen kring mångfald och mångfaldsarbete. Det är till stor del enbart svenska högtider som uppmärksammas.

Etnisk tillhörighet: Det finns på en del av förskolorna få familjer och personal med olika etnisk tillhörighet vilket skapar få upplevelser av mångfald för barnen och mycket liten erfarenhet hos personalen kring mångfald och mångfaldsarbete. Det är till stor del enbart svenska traditioner som uppmärksammas. Det uttrycks ibland kommentarer från vårdnadshavare som kan tolkas som främlingsfientliga eller rasistiska åsikter.

Sexuell läggning: Det finns få möjligheter för barnen att möta olika familjer eller människor med olika sexuella läggningar vilket skapar få upplevelser av dessa alternativ för barnen och mycket liten erfarenhet hos personalen kring detsamma.

Ålder: Barn benämns ofta som små och stora, liksom avdelningar som benämns som småbarns- eller storbarnsavdelningar. Miljön är inte alltid tillgänglig för alla barn beroende på ålder.

Funktionsnedsättning: Förskolan arbetar aktivt kring alla barns rätt till stöd och barn som har behov av extra stöd välkomnas och tas omhand av andra barn i gruppen. Ibland talas det om dessa barn över huvudet på dem. Vårdnadshavare som har sjukdomar bemöts ibland ifrågasättande kring behov av omsorg för barnen.

Sexuella trakasserier: Pedagoger har uppmärksammat att det skulle kunna förekomma i stängda rum eller gömställen både inne och ute.

Åtgärder

Diskriminering kopplat till	Var är vi (risk och hinder)?	Vart ska vi (målsättning)?	Hur gör vi (åtgärd)?	Ansvarig
Kön	<p>Utanförskap mellan barn pga olika kön.</p> <p>Det finns en risk att pedagoger har lägre tolerans mot flickor/pojkar utifrån olika normativa situationer.</p>	<p>Barns lek över könsgränser ska inte vara ett hinder.</p> <p>Alla barn oavsett kön ska behandlas likvärdigt.</p>	<p>Närvarande och medlekanpedagoger.</p> <p>Diskussioner och kompetenshöjning kring normkritiskt tänkande.</p>	<p>All personal.</p> <p>All personal.</p>
Könsöverskridande identitet eller könsuttryck	<p>Risk att personal benämner barnen efter deras kön stereotypt, något barn kan känna sig obekvämt om hen inte vill tillhöra den gruppen eller upplever en annan könsidentitet.</p>	<p>Alla barn ska få vara den de är utan att personal sätter ord på deras könstillhörighet.</p>	<p>Använda barns tilltalsnamn samt påminna varandra vid felsägning. Kontinuerliga pedagogiska diskussioner kring normkritik kopplat till språkbruk och bemötande.</p>	<p>All personal med stöd av processledare och rektor, bitr rektor.</p>
Religion eller annan trosuppfattning	<p>Risk att personal inte synliggör alla religioner lika mycket utan påverkar barnen mot den kristna tron genom de svenska traditionerna.</p> <p>Risk att inte alla barns religiösa högtider uppmärksammas.</p>	<p>Synliggöra och levandegöra en mångfald av religioner/högtider i den dagliga verksamheten.</p>	<p>Vid alla högtider även ta fram motsvarande högtider inom andra religioner samt uppmärksamma när andra religioners högtider inträffar. Ha litteratur som belyser olika religioner.</p>	<p>All personal med stöd från processledare och rektor, bitr rektor.</p>

Diskriminering kopplat till	Var är vi (risk och hinder)?	Vart ska vi (målsättning)?	Hur gör vi (åtgärd)?	Ansvarig
Etnisk tillhörighet	<p>Det finns en risk att vårdnadshavare kan påpeka andra barns ursprung eller agera med främlingsfientliga eller rasistiska åsikter vilket kan ge pedagoger en osäkerhet kring bemötande.</p> <p>Risk att inte alla barns kulturella traditioner uppmärksammas.</p>	<p>Tydligt ställningstagande från personalens sida utifrån läroplanens värdegrund.</p> <p>All personal ska känna sig trygg i sitt demokratiska uppdrag i mötet med vårdnadshavare.</p> <p>Synliggöra och levandegöra en mångfald av traditioner i den dagliga verksamheten.</p>	<p>Ha plan/rutin för agerande vid uppkommen situation, tex uttrycka förskolans förhållningssätt kring allas lika värde och behandling</p> <p>Vid alla traditionsfiranden även ta fram motsvarande traditioner inom andra kulturer och uppmärksamma när dessa inträffar. Ha litteratur som belyser olika traditioner.</p>	All personal med stöd från processledare och rektor, bitr rektor.
Sexuell läggning	Det finns en risk att barn inte får syn på eller kännedom om att människan kan ha olika sexuella läggningar och familjekonstellationer.	Alla barn ska få en kännedom om och känsla för människors olikheter men ändå lika värde.	Aktivt arbete kring olika familjekonstellationer med hjälp av litteratur, bilder, lekar och samtal.	All personal med stöd från processledare och rektor, bitr rektor.
Ålder	<p>Det finns en risk att personal använder olämpligt språkbruk vilket kan leda till att barn känner sig kränkta.</p> <p>Det finns en risk att den fysiska miljön/ materialet inte alltid är tillgängligt för alla barn.</p>	<p>All personal ska ha förståelse för hur deras språkbruk kan påverka barnen.</p> <p>Skapa fysiskt tillgängliga lärmiljöer för alla barn</p>	<p>All personal hjälper varandra med att uppmärksamma när man på rutin benämner barn och bestämmer saker utifrån ålder, kontinuerliga pedagogiska diskussioner kring normkritik kopplat till språkbruk och bemötande.</p> <p>Fortsatt utveckling av basmiljöerna på förskolan.</p>	All personal med stöd från processledare och rektor, bitr rektor.

Diskriminering kopplat till	Var är vi (risk och hinder)?	Vart ska vi (målsättning)?	Hur gör vi (åtgärd)?	Ansvarig
Funktionsnedsättning	Det finns en risk att barn ställs inför kränkande situationer pga att de talas om utan att de är involverade. Det finns en risk att andra barn behandlar ett funktionsnedsatt barn/vårdnadshavare annorlunda.	Alla barn och vårdnadshavare ska bemötas likvärdigt och med respekt av både vuxna och barn.	Personalen ska tala till barnen inte om dem i deras närhet, även att tänka på i vårdnadshavares närvaro. Personal är vägledande gentemot barnen kring agerande på ett medmänskligt sätt, att alla är olika men lika.	All personal
Sexuella trakasserier	Det finns en risk att barn i skymundan utsätter varandra för sexuella trakasserier.	Nolltolerans mot kränkande uttryck eller diskriminerande agerande barn emellan.	Ha en öppen lärmiljö som är överskådlig där all personal skapar överblick över alla ytor som används. Vuxna finns som stöd och handledning till barnen. Säkerställa den fysiska miljön för att minimera och uppmärksamma dolda utrymmen.	All personal

6 Rutiner då ett barn anser sig utsatt för kränkande behandling eller trakasserier av vuxen eller av annat barn

Policy

Det ska vara en nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på förskolan. Förskolan ska vara en trygg och säker plats för alla barn. Alla pedagoger ska verka för att ha en bra förskola där barn, pedagoger och vårdnadshavare trivs och går till med glädje. Alla pedagoger som arbetar i förskolan ska aldrig prata nedsättande om barn, vårdnadshavare och kollegor. För att kunna motverka och förebygga trakasserier och kränkande behandling ska pedagogerna vara närvarande, agera aktivt och som förebilder.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

En öppen miljö där man tillåter reflektioner och diskussioner kring trakasserier och kränkande behandling. Vid minsta misstanke om att ett barn kränks/diskrimineras måste pedagogerna reagera och agera. Pedagogerna ska vara lyhörda och uppmärksamma på det som händer i barngruppen samt agera goda förebilder för barnen genom att visa respekt för allt levande.

Personal som barn, vårdnadshavare och anhöriga kan vända sig till

Alla pedagoger samt rektor som ytterst ansvarig.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

En situation uppmärksammas, observeras, samtal med barnet/barnen som är berörda och kollegerna informeras. Uppmärksammas situationen som en kränkande behandling/trakasserier informeras vårdnadshavarna/vårdnadshavare till berörda barn.

Anmälan till rektor

När personal får kännedom om att ett barn anser sig vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling mellan barn-barn eller vuxen-barn ska det omedelbart anmälas till rektor. Även händelser som sker mellan barn ska alltså anmälas till rektor. Om det rör sig om flera händelser ska samtliga anmälas till rektor. Personal är enligt skollagen skyldig att anmäla till rektor. Även om rektor muntligen informeras om händelsen ska personalen upprätta en skriftlig anmälan till rektor via KIA. Pedagoger, vårdnadshavare och rektor upprättar en handlingsplan. Rektor som får kännedom om kränkningen är skyldig att starta utredning samt anmäla till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att utreda omständigheterna kring kränkningen och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Alla vuxna på förskolan har ett ansvar att reagera och säga till om någon kollega beter sig kränkande mot ett barn/flera barn. Det finns ett absolut förbud enligt lag för vuxna att kränka barn. När personal får kännedom om att ett barn anser sig vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling från en vuxen ska det omedelbart anmälas till rektor. Om det rör sig om flera händelser ska samtliga anmälas till rektor. Personal är enligt skollagen skyldig att anmäla till rektor. Även om rektor muntligen informeras om händelsen ska personalen upprätta en skriftlig anmälan till rektor via KIA.

Anmälan till huvudman

När rektor får kännedom om händelsen är denne i sin tur skyldig att anmäla till huvudmannen. Det är barnets upplevelse av kränkning/diskriminering som ska anmälas. Om det rör sig om flera händelser ska samtliga anmälas till huvudmannen. I samband med detta ska rektor också inleda en arbetsrättslig hantering av händelsen i det fall händelsen rör ett barn som anser sig utsatt av en vuxen.

Utredning och åtgärd

Rektor som får kännedom om kränkning/trakasserier är skyldig att skyndsamt starta en utredning för att ta reda på om det förekommit kränkande behandling eller trakasserier. Det är barnets upplevelse som ska vara utgångspunkt för utredningen. Om händelsen involverar flera barn som upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling eller trakasserier ska separata utredningar för respektive barn göras och diarieföras i separata ärenden. Rektor inleder samtidigt en arbetsrättslig utredning av händelsen.

Skäliga åtgärder ska vidtas. Förskolan är (när utredningen visat att det förekommit kränkning/diskriminering) skyldig att skyndsamt vidta åtgärder för att få kränkningen eller trakasserierna att upphöra samt för att förhindra att det händer i framtiden.

De åtgärder som sätts in ska riktas mot både den som blivit utsatt och den eller de som utövat kränkningen. Åtgärderna ska följas upp för att se om de haft önskad effekt. Har utredningen istället visat att det inte varit någon kränkning eller trakasserier så dokumenteras detta och ärendet avslutas. Det är ändå viktigt att tänka kring eventuella förebyggande åtgärder, och överväga om andra åtgärder ändå kan vara aktuella att genomföra för att förhindra kränkande behandling eller trakasserier i framtiden.

Rutiner för uppföljning

Det är pedagogernas uppgift att följa upp ärendet med hjälp av samtal både med barn och vårdnadshavare. Rektor medverkar vid behov. När pedagog är inblandad ansvarar rektor för uppföljning.

Rutiner för dokumentation

Alla händelser som är allvarliga ska dokumenteras och förvaras säkert samt diarieföras. Dokumentationen ska omfatta vad som har hänt, åtgärder och uppföljning av händelsen. All dokumentation kring händelsen ska dateras och signeras av den pedagog som upptäcker/utredde/åtgärdar/följer upp händelsen. Rektor ska delges dokumentationen.